De heteroclitis nominibus.

Editio Roberti Whittintoni lichfeldien sis Grammatice magistri: et prothouatis anglie in florentissima Oroniensi academia Laureati/ de heteroclitis nominibus et gradibus comparationis.

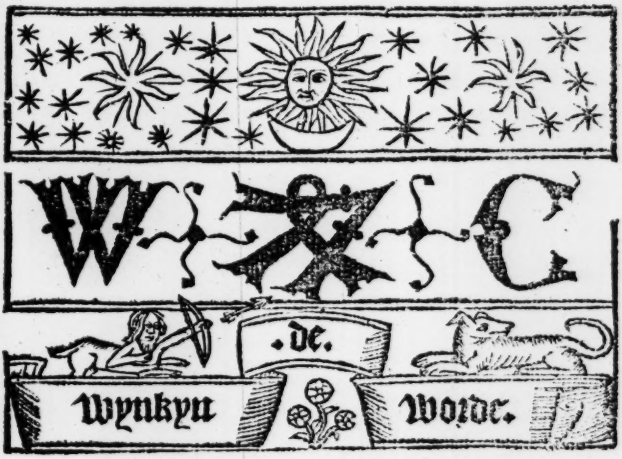

Tetrastichon eiusdem ad lectorem:

Prothcos vt possis varios dinoscere vultus
Tyrsie sexus ambiguosq; senis
Salmacidos ne vndis coeant heteroclita mixta
Hoc whittintoni voluito lector opus.

Distichon eiusdem in zoilum.

Cornua rhinoceros/dentem ni zoile ponas
Sanguinolenta feret tela hecatebeletes.

De nominibus heteroclitis.

QUom de heteroclitis varia inter grammaticos sit dissentio: que legentis animū adeo perplexū hinc inde distrahit: vt nescias quo vultus teneas mutantem protheā nodo: huic incommodo suppetias ferre studū. Perlustratis ꝓbis autoꝝ: collegi que lege grammatica tritior vsus obseruanda censet heteroclita. Annotauimus etiam quedā: que apud priscos licet in precio haberentur: apud recentiores tamen ob vetustatē obsoleta iudicātur. Legimus apud Plautū delicia femmino genere et singulari numero: ⁊ apud Ciceronem nex. et apud alios alia multa: que lex grammatica vetat. Quare ne quod veteribus licuit scriptoribus: tibi quoq; licere in ea re putes: aut quod raro inuētum est) aut figurate vel in curta quadā elapsum: in tritū vsum vsurpare arroges probabilia subiunximus precepta.

¶ Aptotū vel Monoptoton est quod vnā vocē habet per omnes casus: vt gummi.

¶ Diptoton est quod duos casus habet diuersos: vt tabi/tabo.

¶ Triptotum quod tres: vt templum/templi/templo.

¶ Tetraptotum: quod quattuor: vt gener/generi/genero/generum.

¶ Pentaptotum: quod quinq; vt castus/casti/casto/custum/caste.

¶ Hexaptotū quod sex: vt totus/totius/toti/toto/tote/totum.

¶ De nominibus heteroclitis.

HEteroclitum nomen est quod vario modo declinatur. ¶ Heteroclisis est varia nominū declinatio: que quidē fit Casu/numero/genere/ declinatione/et voce. fitq; defectu/abundantia/⁊ variatione.

¶ De nominibus que vnam terminationē habent: singularia tantum.

Hec aptota feres singlari neutraq; tantum
palme of the hande. gen⁹ frumenti. no thynge iustum iniustum.
Jr/ pyr/pus/et ador/ nihil/⁊ nil/phaselq;/nephasq;
nomē oppidi. vt gummi. vt cornu. .i. pro sola voce sumpta.
Cum. sic clausa per i simul u. vox materialis
scz generum tryfullynge wycked
Et commune trium iungas necꝝ. simul adde
whalle nemus thessalie. a pounde weyght.
Hec cete et tempe pluralia: pondo triumq;
so many as many.
Hec generum tot quot totidem numeralia cuncta
vt quattuor/decem/viginti/quadraginta/octoginta/nonaginta.
Post tres ad centum que prime sunt speciei
vt hoc mille indeclinabile.
Mille dat hoc fixum singlari non variatum
In plurali nominatiuo hec millia/genitiuo horum millium/datiuo his millibus. ⁊c.
Cuius pluralis terne fit millia flexus
In plurali ntō hi et he et hec mille indeclinabile
Plurali inflexum genus omne est mobile mille.

¶ Rectū et quintū casum tantum habentia.

dominatiui .i. vocatiui. able past hope
Recti vel quinti voces tantum potis expes
magis aucte mactus/cta/ctum.
Macte tenet quintum: priscis vt mobile flexum
id est fortuna a morren.
ntō vctō abltō ntō actō abltō
Fors dabit o fors forte: luesq; luem: lue tantum
a consumption sanies et sanguis corruptus.
in ntō actō abltō gtō abltō.
Tabes dat tabem tabe at tabi nisi tabo

¶ Accusatiuum solum habens.

ad magnitudinem: vt sentit valla. anglice (as moche)
Instar singlarem quartum poscit sibi solum.

¶ Ablatiuum solum habentia.

Maior natu. (elder) id est astutia. euydent by byrthe of fre wyll.
Minor natu. (yonge)
Astu cum promptu natu dic sponteq; sexto.

¶ Nominatiuo et vocatiuo singulari carētia.

id est potestatis.
Singlari recto quintoq; carent ditionis
an oore dethe deynte mete a prayer .i. fructus.
Remigis: atq; necis/dapis/et precis addito frugis
a wande/or a typpynge rodde a course/or
or a cudgell. caret actō. a stydde possibilitatis.
Verberis et quarto: vicis aufer opisq; datiuum
casus pluralem.
Plurales retinent omnes: vicis at genitiuum
refuseth numero
Abnuit: et casus plurali omnes ditionis

¶ Datiuo vocatiuo et ablatiuo carentia.

ntō et actō as moche
Dic bis tantumdē tantidem dans genitiuo
more
Hoc plus dic recto et quarto pluris genitiuo
declinationis.
Hi simul he plures hec plura vt mobile terne

¶ Vocatiuo tantum carentia.

interrogatiuū. .i. distributiuum .i. relatiuum.
Querens distribuens infinitum referensq;
negatiuū vctō casu.
Atq; negans quinto careant pronomina cuncta
Exceptis omnis noster nostras meus et tu

¶ Datiuo et vocatiuo carentia.

Hec vis/huius vis/hanc vim dicas et ab hac vi
Plurali he vires. he vis dederatq; vetustas

¶ Ntm̄ et actm̄ solum plurali habentia.

helpe denyenge
Suppetie/inficie quarto as solum retinebunt
thankes
He simul has grates: repetundarū repetundis

¶ Plurali numero carentia.

Propria cuncta carent plurali. elementa metalla
Liquida que signant: ⁊ humi nascentia sicca
Cum toto si signet idem pars quelibet. At quum
Pars non signet idem cum toto. pro specie ve
Diuisa a toto capitur: quum materie ve
Pro forma: quum fit translatio opinio ⁊ vsus
Euentus diuisio fit: pluralia flectas
Et que natura careant singlari vt athene

¶ Plurali nūero carēt ꝓpa nola deoꝝ/hoim/vrbiū/montiū/siluaꝝ/fluuioꝝ: ⁊ alioꝝ locoꝝ: et quattuor elemēta: ignis/aer/aqua/terra. Et metalla: vt ferrū/plumbū. Et liquidū: vt oleū/lac/butirū. Et humi nascētia sicca: vt piper/cicer. Et hoc intelligendū est quotiēs quelibet pars sig̃t idē cū suo toto: vt quelibet pars aeris est aer. quelibet pars ferri est ferrū. quelibet pars olei est oleū. quelibet pars piperis est piper. Sed qn̄ quelibet pars nō signet idē cū suo toto plurales casus habent: vt in floribus et fruticibus. Unde quelibet pars rose non est rosa. Similiter qn̄ pars sumit̄ ꝓ specie a suo toto diuisa: vt aque qn̄ sumunt̄ pro fluuijs a mari diuisis. Terre ꝓ insulis ⁊ regionibus a terra continenti disiunctis. Aut qn̄ pars pro forma alicui⁹ materie accipitur: vt panes ꝓ partibus in massam rotundā effigiatis. Aut qn̄ fit translatio: vt ignes quū sig̃nt amores. Uirgi. Incipe mopse prior si quos aut phillidos ignes. Aut opinione: vt vulgi qui opinabant̄ plures esse soles quos v̄gilius imitans dixit. Quid tantū oceano propeperant se tingere soles? Quedā etiā vsu pluralē habent: vt frumentis apud Maronē. Quedam euentu: vt Catones duo fuerūt. Quedā diuisione: vt galliarū alia belgica/alia celtica. Quedā nature: vt athene/Cume. ⁊c.

¶ Annotatio de quibusdã pluraliter declinatis

welsprynge stannynge poole water troubled lake/or podell
Plurali flectes/fons/stagnum/ac vnda/ lacuna
playne see a rennynge water iuce/or humour rẽnynge water. a ryuer.
Equor/sic fluuius/ succus/ sic flumen:et amnis
a cuppe a well/or pyt water. rẽnynge water lake or a meyre
Pocula/vel puteus/laticesq;/fluenta/lacusq;/
troubled see water see drynke a fenne/or a marres.
Et freta cum lymphis/mare/potio/sicq; paludes
cockell rue onyon pese ootes.
Cum lolijs/rutas/cepas/pisas:et auenas
benes ryse all maner corne terre.fytche.
Melonesq;/fabas/lentes/frumenta/lupinos
strawbery vt rose/lilia/viole/poma/pira/cerasa.
Fragaq; citrullos florum sic nomina fructus

¶ Annotatio de carẽtib⁹/gtõ/dtõ/ꝛ abltõ pl̃alibus

Plurali genito terno sextoq; carebunt.
a mouthe brasse hony see coũtre encense lawe barley wyne.
Os/ es/ mel/mare/far/rus/thus/ius/ordea/vina
meythe
pocula .i.potus mellit⁹ mulbery vt macies(lenenesse) declinationis.
Defruta sic mulsum/morum:sic nomina quinte
edge of ony
wepen.syght
maner of the eye. a kynde a face
Demptis maneries/acies/ species/faciesq;
noone
a kynred. a thynge tymbre meridies. daye
Progenies/res/materies cum prole/diesq;
a spyt or broyche.ceteros casus habet:vt verua/verubus.
Pluraliq; veru careat tautum genitiuo.

¶ Masculina singularẽ numerũ tantũ habentia.

the see.
Singlari tantum flectes hec mascula ponthus
blode salte pryson all maner vitell/or mete duste. wange tothe.
Sanguis/sal/carcer/penus/ ꝛ puluis/genuinus
the euen sterre. idem. donge ayre worlde ayre
Vesperus et vesper/fimus/aer/mundus/et ether
mosse son smoke mudde or slyme of the erthe. cingulũ veneris.
Muscus/sol/fumus/limus/veneris quoq; cestus

Nominibus.

At quandoqꝫ leges mundos/fumos/genuinos
Pulueribus cum sanguinibus sed rarius vsu.

¶ Feminea singularia tantum.

Feminei generis singlari hec flectito tantum
laude/or prayse name helthe peace ryche yonge age. idem.
Gloria/ fama/salus/pax/gaza/iuuenta/iuuentus
lyght deth lyfe morren thyrst hungre olde aege.
Lux/mors/vita/lues/sitis/esuriesqꝫ/senectus
an oke aple a stake of wode. coughe groũde infection coller
Galla/ strues/ tussis/tellus/contagio/bilis
a faute vitall. yssue/or chyldrẽ groũde spryngolde chase spotte.
Culpa/penus/soboles/ humus/et pubes/fuga/labes
euen tyde. coller a chylde a token of proue sande
Vespera cum cholera proles iuncta indole arena
matter/or fylthe
hungre rest pardon rest corruption.
Atqꝫ fames/requies/venia/atqꝫ quies/saniesqꝫ
rotnes of wode/or
hoernesse worme eten. yse lenenes fayth & truthe.
Canicies/caries/ glacies/maciesqꝫ/fidesqꝫ
glotony. madnesse fylthnesse people. plebei.
Ingluuies/rabies: sic illuuies quoqꝫ plebes
His ia que formant abstracta sequentibus addas
wysdome innocence malyce wodenesse coueytousnesse
sapientia infantia. vecordia. insania. auaritia.
Ex sapiens/infans/vecors/insanus/auarus
sauynge pouerte prudẽce remẽbrauce vtterauce chyldehode madnes
pcimonia l' citas inopia prudẽtia memoria eloquẽtia pueritia amẽtia.
Parcus inops prudẽs memor eqꝫloquẽs puer amẽs
laboure madnes wyckednesse pouerte
diligentia dementia pernities vel pnicitas pauperies vel pauptas.
Diqꝫligens demens: es pernix/ pauper et in tas
At quandoqꝫ leges luces paces et arenas
Gazas et vitas raro et amicitias

Cariosuz lignum (worme etẽ tre)

¶ Neutra singularia tantum.

ryght/or lawfull wronge corruption
Neutra carent hec plurali fas atqꝫ nefas/pus
genus frumenti. dyrte/or
euen olde age myre a sete grounde.
Vesperum/ador/ senium/cenum/soliumqꝫ/solumqꝫ

euen sterre palme of the hande see hell dyrdelyme scarlet colour

Uesper/ir atq; salum/baratrũ/viscũq;/lutumq;

age no thynge idem idem nede idem.

Euum/nil/ nihilum/nihil/atq; necesse/necessum

cib⁹ p ãgelos fi

god of ryches liis israel dat⁹ glasse pasce/or erster mornynge shamolles

Mãmona/manna/ vitrũ/cũ paschate/mane/macellũ

sope/or

the sprynge tyme steche deth poyson comen people see

Nitrũ a nitendo: quia vestes nitidas facit.

Uer nitrum/letum/virus/vulgus pelagusq;

all maner vitall/or mete hoc hoc

Atq; penus penoris coniunge penumq; penuq;

tempus quo ius intermittitur. an ere of corne frost

Insticium/spicumq; gelu: simul antea dicta.

¶ Antea dicta vt noia metalloꝝ. Exceptis es/eris: et electrũ. noia liquidoꝝ: vt flegma/oleũ. Noia siccoꝝ: vt triticũ/piper. humi nascẽtia herbarũ noia: vt apiũ/crocũ/que pluralem (vt dixim⁹) refugiũt. quedã pluralẽ tñ habent: vt equor/mel/vinũ. ꝛc. de quibus superius dictum est.

¶ De his que naturaliter singulari carent.

Natura careant singlari nomina multa
Festorum. sic ludorum. numeralia primi
Ordinis: et que distribuunt: variis quoq; constant
Et pro masclinis capitur dum mobile multis

¶ Singulari numero naturaliter carẽt noia quattuor modis. Primo noia festoꝝ et ludoꝝ tã masculina: vt apolinares/quinquatres/circenses. q̃ feminina: vt Neomenie. q̃ etiã neutra: vt orgia/bacchanalia/neptunalia/repotia/taurilia. Secundo numeralia noia tã primi ordinis: vt duo/tres. ꝛc. q̃ dispartitiua: vt bini/terni: licet poetice interdũ legitur septeno gurgite ꝓ septẽ gurgitibus. Quarto (fm Seruiũ) q̃ non nisi ex pluribus constant: vt scale/bige/trige/quadrige: littere ꝓ epl̃a. arma/quisquilie/scope. ꝛc. Quarto adiectiua pro pluribus masculinis accipi solita: vt cani ꝓ capillis. Superi inferi/posteri/minores/maiores.

¶ Masculina tantum pluralia.

mases.
insignia consulum:

Mascula sunt istec tantum pluralia fasces

grete rayles

mery conceytes or barres sayntes in in heuen ynder chambres.

Atq; sales clatri cum celitibusq; penates

cronycles lamentacyons hore heeres. nettes for dere pyllers.

Annalis/threni cani cum cassibus antes

vpõ borde hatches

in a shyppe spyrytes of hell gentylmen spyrytes of hell spyces.

Atq; fori manes/ proceres/lemures ꝛ odores

lattes wyndowes rayles at the tylte ende tribus que
or a grate a graue a carceres. dam ticij.

Cancelli/ loculi/cum carceribus titienses

pars tertia populi romani. scales in the heed romani primi.

Fasti sic luceres:cum furfuribusq; quirites

a payre of tables a kynred libelli

Adde pugillares/natales/coq; dicillos

dij geniales hawthor frysson/or
priuate goddes ne gerse.

Atq; lares/sentes/vepres:deducta per ates

grete men heedes/or chefe men best men of a towne
magnates primates optimates

A magnus primus simul optimus.anteq; dicta

Auctori ascribas aliter tibi si qua reperta.

¶ Antea dicta vt in supiori precepto. Adiectiua q̄ ꝑ plurib⁹ masculinis accipiūt: vt superi minoris. ⁊c̄. festoꝝ ⁊ ludoruꝫ noīa: vt apolinares/Circenses. nūeralia: vt duo/tres/bini. Qđ si qua alit reperias auctoritati ascribas. Nā apud Juuenalē leges procerē. apud persiū quiritē. apud ꝟgiliū carcerē ꝑ equoꝝ custodia. apud ouidiū veprē que cū poetica licētia ꝑmittunt in ꝯsuetudinē trahenda dissentio. Sunt etiā multa que in alia sig̃tione singularē hn̄t: vt sal ꝑ cōdimēto: sed tūc plurali caret. Itē fascis ꝑ sarcina aut pōdere. ꝟgi. Ego hoc te fasce leuabo. Et carcer ꝑ noxioꝝ custodia pl̄ca rēs cū multꝫ adiectiuis: vt/minor/maior/liber. ⁊c̄. q̄ alit sig̃nt q̄ cū ꝑ fixis sumunt.

Fasti dies dicti sūt quibus licet fari p̄tori tria ꝟba: do dico/addico.

¶ Feminea tantum pluralia.

Feminei generis sunt hec pluralia tantum

acute dicta inferoꝝ ix. daye before the the fyrst daye of
vel facta sacra festi dies idus in the calende euery moneth.

Argutie/inferie/ferie/none/ atq; calende

iapys/or praye/or vauntage taken in warre
flatterynge tryfuls. besom prede ab hostibus capte.

Blanditie/nuge/scopeq;/manubieq;

trufe/or army/or an the myddelmast daye of
fyrste fruytes respyte. intestina hoost of men. euery moneth.

Primicie/inducie/lactes/copie:simul idus

funerals/or nyght/or lyenge in wayte thretynge/or
a feyre dyrges. derknesse or deceytes. manassynge.

Nundine ⁊ exequie/tenebre insidieq;/mineq;

purgamenta terraꝝ tam hominū q̄ montes altissimi qui
vel q̄cq̄d ex arboribꝰ serpentū spolia a denne cradle. italiā a gallia/et ger
aut floribuꝰ decidit. slonghe mania dirimit.

Quisquilie/ exuuie/ latebre/cune/simul alpes

quedā obseruatiōes siue vēti placidissimi ori=
solennitates/siue sacra entales q̄ sole ingre= domus
remaynynges watche apud iudeos. diente leonē fiant. priuata.

Relliquie/excubie/cerimonie etesie ⁊ edes

mons rome horse har= montes
weddynge siue vicus. nes hispanie bathes

Nuptie/exquilie/phalere/gades quoq; therme

wanton desyres
occasyons/or
ryches instigacyon. organ pypes varyance/or ennemyte.
Diuitie/illecebre cantes inimicitieq
fendes/or fu= thre goddes brachia sor
ryes of hell. ryches of fauoure pionis vbanitates nomē vibis inherue
Dire et opes charites cheleq facetie ⁊ athene
a payre of fendes thre goddes thre goddes
gates of hell fatall of fauoure cuyll spyrytes.
Atq; foꝛes furie parce gratie quoq; larue
quoddā genꝰ
indumentū wycked diuinationis vt locoꝝ noia thebe.ꝛc.
Induuie/value/sortes simul antea dicta.
¶ Antea dicta: vt suppetie ⁊ inficie que ntō ⁊ actō tm̄ habent similiter grates. Et ea que ex pluribus constant: vt bige/trige.ꝛc. Et numeralia: vt bine/trine: non possum non mirari quoꝝdā insticiā q affirmāt hec noia mappa/plaga/palea/nema/naris/ cōpes/antēna: ⁊ alia singulari carere quū apud ꝓbatissimos in singulari reperiunt.

¶ Neutra pluralia et secunde declinationis.

Neutra hec plurali tantum flexusq; secundi
trumpettes tentes wepens. cradell loca aspera.
Classica cum castris simul arma crepundia tesqua
vmbles in rockes in space of.v. yeres
prouincia scythie garlande a beste the see or processions.
Bactraq; cum sertis sic exta cerannia lustra
cradell the herte strynges
Et cunabula sic precordia lachana flabra
pocula vel ciphi toppe of a hyll anterioꝝ pars nauis ferrata.
Hec carchesia in singulari. anglice (a pol lecy)
His carchesia sic iuga montis rostraq; nauis
dyrges
electyons. sacrificia que mor=
tua impenduntur.
tpa quo consules eliguntur
Adde comitia sic artaxata tentyra insta
¶ Attendat lector quedam ex ḥs in singulari declinata: sed tunc aliter signt: vt ros strum quum pro rictu auis sumitur: similiter iugum pro boum colligamine.

¶ Neutra pluralia tantū ⁊ tertie declinationis:

Hec terni flexus tantum pluralia neutra
longe walles of dewlappe in a vt parentalia/bacchanalia
gutter a towne cowe/or an ore. orgia/cerealia.
Ilia menia sic palearea iungito festa
vt bacchanalium vel liorum. festa bacchi.
Que genito terne flexure suntq; secunde
ea que in dote dant vba shepeherdes
viro vel femina cotes. mapalia idem.
His sponsalia sic magalia palia iunge

carmen pyndari poete poũde. nemus thessalie amenissimum.
Et peana simul pondo tempe inuariata

¶ De heteroclitis tã gñe q̃ declinatione varijs.

¶ Mascula in singulari: et neutra in plurali.

vt hic tartarus. in plurali hec tartara.
Mascula in us primo numero: sed a neutro secundo
pmontoriũ mons genus toge leuis angusteq̃:
hell a hyll in troy laconie archadie etiã pro rugatura pannorũ.
Tartara/dyndima/tenara/menala/suppara dicas
cacumina
montis ide
mons thracie. sayle clothe hoode in troia. mons laconie.
Ismara/carbasa/pillea/gargara/taigetusq̃
hell qualle hell
Additur infernus cetus dum piscis auernus
Plurali hec cete dicas tamen inuariatum.

¶ Masculina singulari: masculina et neutra plurali.

Mascula singlari: plurali hec mascula neutra
mons cãpanie vbi na= iape/or ga=
scũt vina. p vino ponit. mynge an hyssynge. place. a corse gyrdell.
Massicus atq̃ iocus sibilus loca baltheus adde.
com maundement. chaunce. lycence
Iussus et euentus permissus mascula quarte
vt hec iussa/orũ.
Neutraq̃ plurali (ceu sentit valla) secunde
vt hoc iussum/euentũ/permissum. et inde hec iussa/euenta. ꝛc.
Ast hec sepe per um reperimus et hinc fit a neutrum

¶ Feminea singulari: plurali neutra.

vt hec pergamus. .i. singulari. in plurali hec pergama.
Feminea hec primo numero sunt neutra secundo
walles of troye a pasture. stuffe of housholde.
Pergamus et zizania pascua iunge supellex
pastorale carmen
vt hec buccolica/ce. In plurali hec buccolica/orum. hec rhetorica/ce.
Nomina librorum vel in e vel a iungito et artes
In plurali hec rhetorica/orũ. vt altilis. in plurali hec hec altilia.
Feminei generis pro fixo et mobile sumptum

arbor in syria vnde emanat gu-
brue tre mi quo vestes tinguntur.
Arbutus/intybus:ꝙ sic galbanus addito.quidã
vt arbutum:in plurali hec arbuta.
Censent hec:sed in um variari:hinc exit a neutrum

¶Neutra singulari:masculina plurali

Neutra hec singlari:plurali mascula dices
campi ameni
in inferno. heuen an hole a cyte in greca.
Elysium/celum/specus(vt vult seruius)argos

¶Neutra singulari:masculina ꝙ neutra plurali.

Singlari hec neutra:ꝙ plurali mascula neutra
the bytte of a brydell. threde: a pryson. a lecke a rake. horse collar.
Frenum/ fulũ/claustrũ/ postrum/rastra/capistrũ.

¶Neutra singulari:femínea plurali.

mete.
Singlari hoc epulum:dic he plurali epulęꝫ
bathe balnee balneum
Balnea plurali:vel ee singlari ab eum dat
a denteth nũcnõ est in vsu.
Delictum antiquum/plurali at delicie nunc
a feyre
Nundine item tantum plurali:nundinum at olim

¶Femínea singulari:femínea vel neutra plurali.

De vel a plurali fructus dat amigdalum:at arbor
an almon tree
Hec dat amigdalus:hec vel amigdala plinius inquit
an onyon.
Hec cepa he cepe:dat cepe hoc inuariatum.

¶Genus ꝙ vocẽ variantia et non significationẽ.
euen tyde
Vesper erum vel era capitur pro fine diei
euensterre vesperus vesperugo euensterre
Stella hic vesper erus:vel hec ugo: hic hesperus idem.

Hicqꝫ tapes etis dic hocqꝫ tapete tapetum
a cyte of troye
Ilios hec dices hoc ilium ꝫ ilion addes
a margaryte stone margarita margaritum
Margaris hec ꝫ rita simul vel seruius hoc tum.
Hic gibbus gibber dices hec gibba qꝫ raro
eere of corne
Hec spica at raro hic spicus dic quoqꝫ spicum
horne froste
Hoc cornu atqꝫ gelu tamen hic cornus gelus olim
lymme nose
Hic artus nasus. quondam artu nasaqꝫ nasum

¶ Masculina in us ꝫ neutra in um.

hic clypeus/vel hoc clypeū.
Nunc hic us in recto vel hoc um quandoqꝫ reperta
compas of
a shylde the moneth a boffet staffe warnynge.
Hec clypeus rictus colaphus baculus monitusqꝫ
a narowe lane a glose an hatte.
Angiqꝫportus commentarius atqꝫ galerus
a hele. an hafte of a knyfe tribute
Et calcaneus ꝫ capulus. magis umqꝫ tributum
a sparre a rase or course
Et sestercīū item tignum sic curriculum dant
vt hec pirus. hoc pirum.
Arboris exit in us nomen forme um quoqꝫ fructus
a bothom kerchyffe wrastlynge bowle
fundum mundum luctum sinum
a grounde worlde mornynge bosom
Hec fundus mundus luctus sinus quotiens um
In recto formant aliud tunc significabunt.

¶ Femínea in us ꝫ neutra in um.

crystall
Cristallus nardus simul abrotanusqꝫ saguntus
an indenture pese
Um quandoqꝫ tenent. dic syngrapha pisa per umqꝫ.

¶ Masculina in er et femínea in a.

De heteroclitis

panthera a standynge pece. crathera
Ethera sic ether panther crater simul era

Hic hec hoc us/hoc in u et um.

all maner vitell/or mete
Non declino penus neutrum: penus hoc penoris dat
Hic penus hec quarte. neutrale penusq; secunde
an hole
Sic recto varies specus atq; specumq; specuq;
a mylke pele. a vessell to mylke in.
Hoc mulctrare feres hoc mulctrum mulctra per hecq;.

De vlitatis et antiquatis.

gume that cometh of trees mustarde sede.
Is dederant olim. nunc i gummi atq; sinapi
surnappe nette .i. dices. a cyte in italy
Gausape rhete feres nunc et preneste: sed olim
gausapum gausapes
Gausapis ꝫ pumpes prenestis sic quoq; rhetis

De vlitatis et antiquatis.

dust a gourde asshes
Nunc is at er quondam puluis cucumisq; cinisq;
vnder. xiij. yeres. share.
Impubis: sed nunc impuber vomer in vsu.

Que ntm̃ variū efferūt sub eodē genere.

Is simul er retinent hec recto masculacasu
of the felde swyfte worshypfull vpon fote on horse backe.
Campester volucer celebergq; pedester equester
swyfte myry of the wode. holsomme
Acer sic alacer siluester iunge saluber
of the fenne swyfte he that kepeth a wager.
Adde paluster eis celer at dic raro sequester

Os ꝫ or in nominatiuo habencia.

sauour tree worshyppe
Or simul os recto retinent odor arbor honorq;

exalation noyse fayre speche
Et vapor et clamor lepor iis coniunge laborq;

¶ Us & er in nominatiuo habentia.

vt ab greco euandros
congre fysshe. a spayneardе. euander vel drus.
Dant us et er conger vel hiber ros ductaq; grecis
prosperus puerus/asperus.
Us quondam nunc er prosper pauper puer asper

¶ Masculina nominatiuum variantia.

Hec varia in recto casu masclina reperta
a morte a yonge salmon. a water in rome.
Mugilis & mugil thibris tyberisq; reperta
fluuius germanie. a goynge fysshe
Sic arar ac araris: seu gobio gobius atq;
a gamynge/or playe. a babe.
Ludio siue dius vel ludus pusio pusus
delfen fysshe a man of araby
Delphin delphinus vel arabs arabisq; arabusq;
a sygne in heuen an elephant a scorge/or a whyppe
Scorpius ac elephas elephantus scorpio iunge
fluuius italie in tybe
rim descendens. blode a whyrle wynde.
Hic anio nerio nunc dic sanguis quoq; turbo
Ast anien quodam nerien sanguen quoq; turben

¶ Feminea nominatiuū variantia.

Feminei generis recto variata leguntur
a stocke or kynred. sawe dust/or mullocke
Hec stips hecq; stipis sil' hec scobs hec scobis hec plebs
the people. a bee. sallet/or a helmet.
Hec plebes hec apis vel apes hec cassida cassis
fatnesse valley
Hec adipes vel adeps hec vallis raroq; valles
a ioynynge circūstaunce compages ambages.
Compago ambago tam ges q̄ go retinebunt
phorcynis filius thosoe nymphe patria homeri vrbs in thera insula.
Is simul in phorcyn salamin retinent & eleusim,

De heteroclitis nominibus.

vt claritudo claritas. vt mundities et munditia.

Multa per udo vel as abstracta per es vel a ponas

¶ Confusa in rectis obliquis distincta.

Confusa hec recto distincta sed in genitiuo
Lens frons glis semis domus ⁊ pecus addito cassis
Vasq; fides cancer vesper siluester et acer

¶ Lens/lendis(a nytte) Lens/lentis(ryse) Frons/frondis(a boughe). Frõs/frontis (a fore hede) Glis/glitis(a fystull) Glis/gliris(clay) Glis/gliris(a dormowse) Semis indeclinabile(halfe in any maner thynge) Semis/semissis(halfe a pounde) Domus domi.anglice(at home) Domus/domus(a house) Pecus/pecoris (cattell/as shepe/geyte) Pecus/pecudis(beysse as oxen/keyen/calfes:⁊ suche other) Cassis/cassidis(a sallet) Cassis/cassis(a nette) Vas/vadis(a surety/or borowe) Vas/vasis(a vessell) Fides/fidei(truthe fastnesse promes) Fides/fidis(a strynge) Cancer/cancri(the sygne of the crabbe) Cancer/cãceris(the canker worme) Vesper/vesperi the euen sterre) Vesper/vesperis(the euen tyde) Siluester/siluestri(a proper name of a man. Siluester/tris(of the wode) Acer/aceris(a maple tree) acer/acris(swyfte soore or fierse.

¶ De noibus incerti generis dictũ est in generibus de declinatione noim ludoꝝ/ festoꝝ/domus ⁊ ambo superius in declinatione nominũ dictũ est.

¶ Variantia declinationem.

a vessell
Hoc vas dat vasis: plurali hec vasa dat orum
an.acre of lande iugeri
Jugerum erit flexus singlari nuncq; secundi
iugerum iugeribus.numero flexus.
Jugera rumq; ribus plurali fit quoq; terni

¶ Secunde et tertie declinationis.

iuppiteris.smythe cancer/cancri.a sygne a dewe of yerne
Vulciber et cancer necnon glomus atq; sequester
cancer/canceris.a canker worme.
Flexure terne sunt et quandoq; secunde

¶ Tam quarte ꝙ secunde declinationis.

Hec sunt flexure nunc quarte nuncq; secunde
a heppe tre pynarde fygge or fygge tree.
Coꝛnus sic pinus pro fructu aut arboꝛe ficus

De formatione graduũ cõparationis.

an entre or vestry ooke bey tree rayſynge of people.
Ac aditus quercus laurus cantuſq; tumultus
a lake/or meyte. apparell warnynge coſt vitall.
Et lacus ornatus monitus ſumptuſq; penuſq;
His addunt aliqui raroq; reperta ſecunde
herynge ſyghte a ſtrydde lyuynge gronynge
Auditus viſus paſſus victus gemituſq;
a ſyghte flowynge a wodde a verſe mornynge.
Aſpectus fluctus ſaltus verſus quoq; luctus
bedde fyſſhynge army/or hooſt parliament.
Lectus piſcatus exercitus atq; ſenatus
byrthe gaynes dethe cõpany hete or trouble.
Ortus cum queſtus obitus cetus ſimul eſtus.

Annotatio.

Deficiunt quarti flexus laurus monituſq;
Caſibus in ternis numeri ſextiſq; vtriuſq;

De formatione graduum comparationis.

Mobile quod poſſit ſiue augeri minui ve
Tres tenet hoſce gradus poſitum medium ſuperantẽ.

Formatio comparatiui & ſuperlatiui.

gradu. .i.cõparatiuũ vt docti/doctior
A poſito mediũ formes ſic. A primo (or ſibi iuncta)
vt forti fortior .i.ſuperlatiuum.
Caſu qui fit in I ſimiliq; modo ſuperantem
vt a docti doctiſſimus. a forti fortiſſimus.
S iuncta atq; ſimus formes ex I vel eodem

Annotatio comparatiui.

vt ſtrenuus/tenuis.
Us ſimul is quando vocalis forte prꝛibit
vt magis ſtrenuus magis tenuis.
In vice tunc medii ſumas magis et poſitiuum

Alia annotatio comparatiui.

Hetero. whittin. B.iii.

De formatione graduum

yonger
Iunior a iuueni remouens ve caret superante
Datq; sinisterior quãuis non rite sinistri
warre/or worse.
Deterus aut deter vel detero deterior dat

Annotatio superlatiui gradus.

vt niger/nigerrimus.
Rectus in er formant (rimus adiuncta) superantem
Excipitur dexter quod dat timus atq; sinister
vt veterrimus/deterrimus
Detero sicq; vetus rimus a deterq; veter dant
saturrimus et saturissimus. maturrimus et maturissimus.
Currimus atq; simus formant satur atq; maturus

Alia annotatio de superlatiuo.

vt humillimus/simillimus/facillimus.
In limus is vertunt humilis similis facilisq;
agillimus/gracillimus. docillimus.
Atq; agilis gracilis (ceu valla refert) docilisq;

De iis q̃ rite nõ formãt gradus sed aliũde sumũt.

Hec rite aut graduum formam seruant. aliunde
At sumunt: magnus vult maior maximus: atq;
Paruus vult minor et minimus: bonus & melior dat
Optimus: atq; malus peior sic pessimus: inde
Multus plus sic plurimus: atq; potis potiusq;
Inde potissimus: a nequamq; ior issimus exit

De aliis que aliunde mutuantur.

vt grandiloquus a loquor. a sequor a volo a facio.
Clausa dicus loquus atq; sequus volus & ficus orta
A verbis. medii formam et superantis
vt a grandiloquenti/queutior/quentissimus.
Ficto (vt grandiloquens) sumunt a participante

De iis que carent superlatiuo.

Comparationis.

vt valde senex/valde iuuenis/valde memor/valde obnixus.

Iſta senex iuuenis memor obnixuſq; adoleſcens
Per valde ꝛ poſitum ſupplere volunt ſuperantem

De prepoſitionibus comparantibus.

Ante dat anterior formato ſecus ſeciorq;
Subterior donat ſubterq; carent ſuperante
vt citerior/vlterior/exterior/ inferior.
Ex ra dant erior: citra/vltra extra ſimul infra
ſuperior vt citimus/infimus/vltimus/extimus.
Atq; ſupra: dat imus citra/infra/vltra: ſimul extra
Quod ſimul extremus donat: ſupraq; ſupremus
Vel ſummus: poſt poſterior poſtremus habebit
proximus.
Et prope dat propior ſic proximus proximior dat

De aduerbiis comparantibus.

vt penitior.

Ex us formatior penitus penitiſſime. exit
longe a go. forther fyrſt gretely more
Apridem prior ꝛ primus: magne magis effert
moost longe lenger diutiſſime ofte
Maximus itemq; diuq; diutius et iſſime ſepe
ofter ofte eft very late.
Sepius et ſepiſſime habet: nuperrime nuper
ſwyfter
Ocior ex ocis grece atq; aciſſimus exit.

De iis que carent ſuperlatiuo.

later late ynoughe better
Serius a ſero tantum ſatis ꝛ ſatius dic
other wyſe
Al ſecus ꝛ ſecius: careant omnes ſuperante

De iis que comparationē non faciunt.

De formatione graduū comparationis.

sed aliunde mutuantur vt puus vt strenuus.

Raro gradus proprios ab ius vel uus reperimus

vt reuerendus/colendus. Horatius. Juno et deox quisquis amitior.

Nec dus verbalium nec de cus ci geminatum.

¶ Cicero in antonium precipit pientissimum non pissimum dicendum. Salustius. dicens strenuus quisq. et maxim estrenuus docet strenuissimus vix reperiri.

¶ Finis.

¶ Editio whittintoni lichfeldiensis de heteroclitis nominibus & gradibus comparationis Londini impressa per wynandum de worde in vico anglice nuncupato (the fletestrete) ad signū solis commorantem explicit.